Kraków wprowadza nowe narzędzia dialogu z mieszkańcami

2025-11-28

Jest już gotowy projekt uchwały dotyczący konsultacji społecznych. Dokument wprowadza zapowiadane przez prezydenta Krakowa pionierskie rozwiązania, czyli tzw. małe konsultacje oraz referendum dzielnicowe.

Nowy model konsultacji społecznych

– Nowe narzędzia dialogu z mieszkańcami i organizacjami pozarządowymi pomogą zwiększyć udział mieszkańców w podejmowaniu decyzji, które dotyczą spraw lokalnych. Wprowadzenie uchwały w proponowanym kształcie będzie stanowić inwestycję w rozwój demokracji lokalnej i kapitału społecznego – mówi prezydent Krakowa Aleksander Miszalski.

Warto dodać, że do tej pory nie były one stosowane w Krakowie, co więcej nikt w sposób systemowy nie stosuje ich również w Polsce, dlatego mamy szansę, by Kraków stał się liderem partycypacji obywatelskiej w naszym kraju – uzupełnia prezydent.

Projekt został już skonsultowany z komisją dialogu obywatelskiego rady miasta i radami dzielnic, a 3 listopada rozpoczęły się konsultacje społeczne projektu i na temat proponowanych rozwiązań mogą wypowiedzieć się wszyscy krakowianie i krakowianki.

Małe konsultacje – szybka reakcja na lokalne potrzeby

Jednym z nowych mechanizmów są tzw. małe konsultacje, czyli uproszczony tryb dialogu z mieszkańcami na poziomie dzielnicowym.

– Małe konsultacje pozwolą szybciej poznać opinie mieszkańców w sprawach istotnych lokalnie, np. dotyczących zagospodarowania skwerów, czy elementów małej architektury. Dzięki temu władze miasta i dzielnic będą mogły reagować na potrzeby mieszkańców bez konieczności uruchamiania pełnej procedury konsultacyjnej – zapowiada dyrektor Departamentu Marki Kraków Daniel Wiśniowski.

Wniosek o ich przeprowadzenie będzie mogła złożyć rada dzielnicy, dwudziestu mieszkańców danej dzielnicy lub cztery organizacje pozarządowe.

W zwykłej procedurze konsultacyjnej te progi są znacznie wyższe: wniosek o konsultacje społeczne może bowiem zgłosić grupa 300 mieszkańców lub 8 organizacji pozarządowych. Małe konsultacje będą trwały od 14 do 30 dni, sprawozdanie z nich będzie musiało zostać opublikowane w ciągu 30 dni, zamiast 60 lub 90 jak w klasycznej procedurze konsultacyjnej.

Formy dialogu zostaną dostosowane do skali dzielnicy, obejmą m.in. narady sąsiedzkie, spacery badawcze, warsztaty projektowe, ankiety online i papierowe, zbieranie opinii przez narzędzia elektroniczne, dyżury konsultacyjne z ekspertami.

Referendum dzielnicowe – nowy wymiar lokalnych decyzji

– Drugim kluczowym elementem projektu jest referendum dzielnicowe. Warto dodać, że żadne inne miasto w Polsce nie zdecydowało się jeszcze na taki krok. Będzie to pierwsze w Polsce systemowe uregulowanie mechanizmu demokratycznego głosowania na poziomie jednostki pomocniczej gminy, będące szczególnym trybem konsultacji społecznych. Pozwoli mieszkańcom decydować o najważniejszych dla nich kwestiach, takich jak inwestycje lokalne czy funkcjonowanie infrastruktury komunalnej, jeśli nie będą przekraczać budżetu dzielnicy – wyjaśnia dyrektor departamentu Daniel Wiśniowski.

Wniosek o przeprowadzenie referendum będzie mogła złożyć rada dzielnicy w drodze uchwały podjętej większością 3/5 głosów, prezydent miasta, rada miasta lub grupa 10 proc. mieszkańców danej dzielnicy posiadających czynne prawo wyborcze. Referendum będzie mogło odbywać się maksymalnie raz w roku w danej dzielnicy.

Większa rola konsultacji

Projekt wspomnianej uchwały wzmacnia także rolę planowania i standaryzacji procesów konsultacyjnych, zakładając ich prowadzenie na możliwie wczesnym etapie planowania miejskich inwestycji i projektów.

– W kampanii wyborczej obiecywałem jasne i przejrzyste zasady dialogu z mieszkańcami. Uchwała, którą kierujemy do konsultacji społecznych, jest spełnieniem tych obietnic. Teraz czekamy na opinie mieszkańców na temat naszych propozycji – podsumował prezydent Aleksander Miszalski.

Q&A – Nowa uchwała o konsultacjach społecznych w Krakowie

1. Co jest celem nowej uchwały o konsultacjach społecznych?

Chcemy, by mieszkańcy Krakowa mieli realny wpływ na decyzje dotyczące ich dzielnicy i najbliższego otoczenia. To inwestycja w demokrację lokalną i kulturę współodpowiedzialności.

2. Jakie są najważniejsze nowe narzędzia dialogu?

Dwa kluczowe rozwiązania to małe konsultacje – uproszczony tryb konsultacji w sprawach lokalnych – oraz referendum dzielnicowe, czyli głosowanie w ważnych kwestiach dotyczących konkretnej dzielnicy.

3. Czym są małe konsultacje?

To szybki i prosty sposób zasięgania opinii mieszkańców w sprawach lokalnych – np. zagospodarowania skweru, organizacji ruchu czy małej architektury.

4. Kto może wystąpić o ich przeprowadzenie?

Rada Dzielnicy, 20 mieszkańców danej dzielnicy lub 4 organizacje pozarządowe.

Magiczny Kraków

5. Czym jest referendum dzielnicowe?

To nowy, pionierski w skali Polski mechanizm pozwalający mieszkańcom dzielnicy podejmować decyzje w najważniejszych sprawach lokalnych.

6. Kto będzie mógł zainicjować referendum?

Prezydent, Rada Miasta, Rada Dzielnicy lub grupa 10 proc. mieszkańców danej dzielnicy.

7. Jakie sprawy będzie można rozstrzygać w referendum?

Dotyczące inwestycji i inicjatyw finansowanych z budżetu dzielnicy lub innych ważnych kwestii lokalnych – zgodnych ze strategiami miasta i obowiązującym prawem.

8. Czy Kraków jest pierwszym miastem w Polsce, które wprowadza takie rozwiązania?

Tak. To pierwsza w Polsce uchwała, która systemowo reguluje małe konsultacje i referenda dzielnicowe. Kraków chce być liderem w dziedzinie partycypacji obywatelskiej.

9. Kiedy nowe przepisy mogą wejść w życie?

Po zakończeniu konsultacji społecznych i przyjęciu uchwały przez Radę Miasta – prawdopodobnie na początku przyszłego roku.

10. Czy te zmiany będą kosztowne?

Nie. Małe konsultacje nie wymagają dodatkowych nakładów. Referendum dzielnicowe będzie finansowane z budżetu miasta w ramach środków danej dzielnicy, ale może odbywać się tylko raz w roku (w danej dzielnicy).

11. Jak mieszkańcy dowiedzą się o możliwości przeprowadzenia małych konsultacji lub referendum dzielnicowego?

Zadbamy o prostą i dostępną komunikację. Informacje będą publikowane na miejskich stronach internetowych, w mediach społecznościowych, w biuletynach dzielnicowych, a także przez aplikację mKrakow. Zależy nam, by każdy mieszkaniec wiedział, że ma realny wpływ na decyzje podejmowane w jego otoczeniu.